

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE
z dnia 8 grudnia 2016 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Konotop”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.¹⁾) oraz w związku z art. 123 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.²⁾), zarządza się, co następuje.

§ 1. Ustanawia się na 5 lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Konotop”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków określone zostały w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 3. 1. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. 1. Opis sposobów ochrony czynnej z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji tych działań przedstawia załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Opis sposobów monitoringu w obszarze ochrony czynnej z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji tych działań przedstawia załącznik nr 3 do zarządzenia

§ 5. Nadzór nad realizacją zarządzenia sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Szczecinie.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu podpisania.

ZASTĘPCA REGIONALNEGO
DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
Regionalny Konserwator Przyrody
w Szczecinie
Syldia Jarzyk-Nordlów

¹⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 926, z 2015 r. poz. 1045 i z 2016 r. poz. 422.

²⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 353, zm. poz. 831, 961, 1250, 1579

**Załącznik nr 1 do projektu zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 8 grudnia 2016 r.**

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
1.	Potencjalne antropogeniczne zmiany bilansu wodnego.	Zagospodarowanie przestrzenne bezpośredniej zlewni w sposób nie powodujący negatywnych zmian bilansu wodnego oraz utrzymanie właściwego uwodnienia torfowiska. Monitoring poziomu wody w torfowisku.
2.	Degeneracja północnych fragmentów torfowiska na skutek zmian stosunków wodnych i ekspansji trzciny oraz drzew i krzewów lekkoosiennych.	Wprowadzenie zabiegów ochrony czynnej, na przesuszzonej części torfowiska. Utrzymanie właściwego poziomu wody w torfowisku i jego otoczeniu, gwarantującego zachowanie charakterystycznej roślinności. Monitoring stanu ochrony torfowiska przejściowego, mszarowego.
3.	Nielegalna penetracja torfowiska i związane z tym zaśmiecanie i wydeptywanie torfowiska związane z nielegalnym zbiorem żurawiny.	Prawidłowe oznakowanie rezerwatu oraz utrzymanie jego sprawności technicznej. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie wartości i potrzeb ochrony przyrody rezerwatu. Wzmoczona kontrola służb ochrony przyrody oraz zarządców terenu – szczególnie w okresie letnim.
4.	Kłusownictwo na jeziorze Konotop.	Prawidłowe oznakowanie rezerwatu. Wzmoczona kontrola służb ochrony przyrody oraz zarządców terenu – szczególnie w okresie letnim. Utrzymanie sprawności technicznej oznakowania pomostu służącego do celów przeciwpożarowych (z zakazem wykorzystywania go do celów amatorskiego połowu ryb, kąpieli i wodowania/cumowania łodzi) przy południowym brzegu jeziora Konotop służącego wyłącznie celom przeciwpożarowym).

**Załącznik nr 2 do projektu zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 8 grudnia 2016 r.**

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, opis czynnej ochrony gatunków roślin i ekosystemów.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Powstrzymanie sukcesji gatunków drzewiastych na żywych fragmentach kopyły torfowiska i ich odwadniającego wpływu na przedmiot ochrony.	Mechaniczna wycinka 40% gatunków drzewiastych nie wykazujących grubizny z kopyły torfowiska wraz z usunięciem biomasy poza obszar rezerwatu. Ewentualne zaobrączkowanie do 50% wszystkich drzew (wykazujących grubiznę).	Punktowo na powierzchni 5,31 ha w wydzieleniach 391d, 392b Nadleśnictwa Drawno ²⁾ .
		Mechaniczna wycinka oraz ręczne wyrywanie wszystkich samosigatunków drzewiastych bądź zaobrączkowanie ww. samosiewów.	Wydzielenie 348f Nadleśnictwa Drawno, na powierzchni 5,22 ha.
2.	Powstrzymanie sukcesji trzciny na krańcach kopyły torfowiska.	Mechanicznie usunąć wnikającą na brzeg mszaru trzcinę wraz z usunięciem biomasy poza obszar rezerwatu. Do realizacji w przeciągu 2 pierwszych lat obowiązywania zadań ochronnych.	Płatowo, na powierzchni 0,50 ha wzdłuż misy torfowiska w wydzieleniach 391d, 392b Nadleśnictwa Drawno.
3.	Powstrzymanie sukcesji gatunków drzewiastych na krańcach kopyły torfowiska.	Mechanicznie usunąć wnikającą na brzeg mszaru (wykazującą grubiznę) olszę, sosnę i brzozę wraz z usunięciem biomasy poza obszar rezerwatu. Do realizacji w przeciągu 2 pierwszych lat obowiązywania zadań ochronnych.	Na powierzchni około 2,52 ha w wydzieleniach 391d, 392b Nadleśnictwa Drawno.
4.	Powstrzymanie sukcesji na zdegradowanych fragmentach torfowiska, tworzących obecnie bagienne łąki.	Mechaniczne zmielenie kęp/zmulczowanie szuwarów turzycowych z ziołoroślami (wraz z rozsianiem nasion). Termin nawrotów: w układzie 3-4 letnim (pierwszy zabieg rozpocząć w 2017 roku).	Wydzielenia 349b (część), 350a, 350f (część), 349g (część) Nadleśnictwa Drawno na łącznej powierzchni 4,73 ha.
5.	Oznakowanie rezerwatu tablicami urzędowymi i regulaminowymi oraz utrzymanie sprawności technicznej tego oznakowania. W ilości i terminach zależnych od potrzeb.		Granice rezerwatu.
6.	Sprzątanie powierzchni rezerwatu z częstotliwością i w terminach zależnych od potrzeb.		Cały obszar rezerwatu.

²⁾ Nadleśnictwa Drawno według Planu Urządzenia Lasu na lata 2012-2021.

**Załącznik nr 3 do projektu zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 8 grudnia 2016 r.**

Opis sposobów monitoringu w obszarze ochrony czynnej z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych ⁴⁾
1.	Monitoring poziomu wody w torfowisku.	5 punktów pomiarowych na transekcie piezometrów, przebiegających od północnego brzegu jeziora Konotop do północnej krawędzi mineralnej torfowiska, prowadzone co najmniej raz w miesiącu lub zainstalowanie w nich urządzeń automatycznie rejestrujących poziom wód gruntowych.	Nadleśnictwo Bierzwik: 58 a (w części południowej przy północnym brzegu jeziora Konotop) oraz 58 a (w części północnej). Nadleśnictwo Drawno: 392b, 374c, 374a.
2.	Monitoring stanu ochrony torfowiska przejściowego, mszarnego prowadzony przez specjalistę botanika.	Raz na 5 lat, według zasad przyjętych w ogólnopolskim programie monitoringu siedlisk przyrodniczych (na podstawie metodyki Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska opisana w przewodnikach metodycznych).	Nadleśnictwo Bierzwik: 58 a (w części południowej przy północnym brzegu jeziora Konotop), Nadleśnictwo Drawno: 391d, 392b.
3.	Monitoring stanu ochrony borów bagiennych prowadzony przez specjalistę botanika.	Raz na 5 lat, według zasad przyjętych w ogólnopolskim programie monitoringu siedlisk przyrodniczych (na podstawie metodyki Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska opisana w przewodnikach metodycznych). Cały areal borów bagiennych w rezerwacie ok. 8,5 ha.	Nadleśnictwo Bierzwik: 58 a, 94 a, Nadleśnictwo Drawno: 373f, 374a, 374c.
4.	Monitoring stanu wybranych rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych, w tym: <i>Dactylorhiza incarnata</i> Soó, <i>Dactylorhiza maculata</i> Soó subsp. <i>fuchsii</i> , <i>Eleocharis quinqueflora</i> , <i>Epipactis palustris</i> , <i>Hammarbya paludosa</i> - prowadzony przez specjalistę botanika, polegający na ocenie stanu populacji (liczba osobników w populacji, stan wiekowo – rozwojowy poszczególnych osobników oraz zagrożenia dla populacji). Wykonanie - raz na 3 lata.		Nadleśnictwo Bierzwik: 58a, Nadleśnictwo Drawno: 392b, 374c, 374a.
5.	Monitoring stanu dynamiki roślinności torfowiskowej prowadzony przez specjalistę botanika.	Monitoring powinien obejmować wykonywanie zdjęć fitosocjologicznych, w wybranych punktach (5 punktów), oznakowanych na stałe na transekcie, przebiegającym przez torfowiska, od jeziora Konotop, do krawędzi mineralnej. Wykonanie - raz na 3 lata.	Nadleśnictwo Bierzwik: 58 a (w części południowej przy północnym brzegu jeziora Konotop), oraz 58 a (w części północnej), Nadleśnictwo Drawno: 392b, 374c, 374a.
6.	Monitoring skuteczności zabiegów przeciwdziałania ekspansji sosny na kopułach torfowiska	Przeprowadzenie wizji terenowej z oceną powierzchni zajętej przez nalot drzew - w 2, 3, i 4 roku obowiązywania zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Drawno: 348f, 391d, 392b.

⁴⁾ w wydzieleniach Nadleśnictwa Drawno według Planu Urządzenia Lasu na lata 2012-2021 i Nadleśnictwa Bierzwik według Planu Urządzenia Lasu na lata 2014-2023.

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 i ust. 3 oraz art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.). Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymaniu celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Torfowisko Konotop” powstał na mocy rozporządzenia Nr 45/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 3 sierpnia 2007 roku w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowisko Konotop” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 91, poz. 1563 z późn. zm.). W celu zachowania przedmiotu ochrony, dla którego rezerwat przyrody został powołany, tj.: torfowiska pojeziernego wypełniającego rynną wypływającego się jeziora Konotop wraz z licznymi chronionymi i rzadkimi gatunkami roślin, w tym: bażyny czarnej, skrzypu pstrego, selernicy żyłkowatej, turzycy bagiennej, wełnianki szerokolistnej, rosiczek: okrągłolistnej, długolistnej i pośredniej, narecznicy grzebieniastej, kruszczyka błotnego, torfowców oraz zwierząt, w tym: żurawia i brodzca samotnego, niezbędne jest przeprowadzenie zabiegów z zakresu ochrony czynnej oraz ścisłej.

Ekosystem torfowiskowy w rezerwacie przyrody „Torfowisko Konotop”, należał przed 2008 r. do jednego z najlepiej zachowanych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym torfowisk regionu środkowej części Puszczy Drawskiej. Podstawowym zagrożeniem dla rezerwatu była i jest nadal zmiana stosunków hydrologicznych panujących na torfowisku i warunkujących jego dalsze utrzymanie i rozwój.

W północnej części rezerwatu, w wyniku zaburzeń w systemie hydrologicznym torfowiska nastąpiły niekorzystne zmiany o charakterze degradacyjnym. W obecnym stanie przesuszenia, zmurszenia torfu i sukcesji, nie jest już możliwe wykonanie zabiegów renaturalizacyjnych - odtwarzających torfowisko poprzez eksperymentalne zdjęcie wierzchniej warstwy gleby i reintrodukcję torfowców planowanych pierwotnie w ramach niniejszych zadań ochronnych. Obecne działania ochrony czynnej, mają służyć powstrzymaniu sukcesji oraz ograniczeniu jej odwadniającego wpływu na przedmiot ochrony. Ponadto, na kopułach torfowiska w środkowej części rezerwatu zostaną wykonane zabiegi mechanicznego usuwania (wraz z usunięciem biomasy poza obszar rezerwatu) lub obrączkowania samosiewów sosny, usuwania olszy czarnej i trzciny.

Gospodarka leśna w otulinie rezerwatu powinna być prowadzona w sposób wykluczający gwałtowne zmiany bilansu wodnego oraz utrzymanie właściwego uwodnienia torfowiska. Docelowo należy stopniowo wprowadzać zapisy w planach urządzenia lasu Nadleśnictwa Drawno, odnośnie zmniejszenia zagęszczenia sosny zwyczajnej w wydzieleniach 391c, 392a, c, d, 347f, 348c na skarpach misy torfowiska w celu zwiększenia spływu wód opadowych i gruntowych na teren rezerwatu (zwłaszcza w sąsiedztwie wydziałów objętych zabiegami ochrony czynnej: 391d, 392b, 348f).

Monitoring siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ptaków, w obszarze ochrony ścisłej i czynnej, ze względu na lokalizację rezerwatu w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków „Lasy Puszczy nad Drawą” (PLB320016) oraz obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Uroczyska Puszczy Drawskiej” (PLH320046), prowadzony będzie zgodnie z instrukcją Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska. Działania ochronne ujęte w niniejszym zarządzeniu opracowane zostały na podstawie dokumentacji pn.: „Rezerwat przyrody Torfowisko Konotop - plan ochrony na lata 2008 - 2027” (J. Kujawa – Pawlaczyk, R. Stańko, P. Kiciński, 2008) oraz zweryfikowane w oparciu o wyniki kontroli rezerwatu w dniu 28.07.2016 r. przez przedstawicieli Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie i Nadleśnictwa Drawno.

Ocena skutków regulacji (OSR) do projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Konotop”

1. Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem wprowadzenia regulacji jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.).

2. Konsultacje społeczne

Projekt został poddany konsultacjom - lista uczestników:

1) Nadleśnictwo Bierzwnik;

- 2) Nadleśnictwo Drawno;
- 3) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie;
- 4) Starostwo Powiatowe w Choszcznie;
- 5) Urząd Miejski w Drawnie;
- 6) Urząd Gminy Bierzwnik;
- 7) społeczeństwo – udział zagwarantowany poprzez wydanie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 10 listopada 2016 r., znak: WOPN-ON.6201.4.2016.AR.1 w sprawie możliwości zapoznania się z projektem oraz o możliwości i terminie wnoszenia do niego propozycji i uwag (podano do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie, publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ oraz wysłanie obwieszczenia do właściwych miejscowo: Nadleśnictwa Bierzwnik, Nadleśnictwa Drawno, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie, Urzędu Miejskiego w Drawnie, Urzędu Gminy Bierzwnik i Starostwa Powiatowego w Choszcznie z prośbą o jego wywieszenie na tablicach ogłoszeń przez okres ponad 14 dni.

W trakcie konsultacji uwagi i wnioski w sprawie wniesione zostały przez:

- a) Zastępcę Nadleśniczego Nadleśnictwa Drawno (pismo z dnia 28.11.2016r., znak: ZG.7212.6.2016) i Zastępcę Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie (pismo z dnia 30.11.2016 r., znak: ZO.7212.157.2016), gdzie zawnioskowano o uszczegółowienie powierzchni działań ochrony czynnej w lp. 1, 3, 4 załącznika nr 2 do zarządzenia oraz rodzaju działań ochronnych podanie ogólnego zwrotu „gatunków drzewiastych” zamiast wybranych gatunków drzew, a w rozmiarze działań ochronnych rozbić zadań w odniesieniu na gatunki drzew wykazujące grubiznę – *odpowiedź: uwagi uwzględniono w treści zarządzenia,*
- b) Zastępcę Nadleśniczego Nadleśnictwa Bierzwnik (pismo z dnia 23.11.2016r., znak: ZG.721.12.2016), gdzie zawnioskowano o wprowadzenie poprawki w lp. 4 załącznika nr 1 do zarządzenia metody przeciwdziałania zidentyfikowanemu zagrożeniu ze strony „Kłusownictwa na jeziorze Konotop” poprzez wykreślenie zwrotu „Utrzymanie sprawności technicznej oznakowania pomostu służącego do celów przeciwpożarowych (z zakazem wykorzystywania go do celów amatorskiego połowu ryb, kąpieli i wodowania/cumowania łodzi) przy południowym brzegu jeziora Konotop służącego wyłącznie celom przeciwpożarowym)”. Ponadto, zaproponowano dodanie w lp. 5 załącznika nr 1 zagrożenia w brzmieniu: „Pobór wody z jeziora Konotop do celów przeciwpożarowych” oraz metody przeciwdziałania temu zagrożeniu: „Utrzymanie punktu manewrowego, stanowiska pomp, rowu z narzutem kamiennym służących celom przeciwpożarowym. Prawidłowe oznaczenie tego miejsca z zakazem wykorzystywania dla celów innych niż przeciwpożarowe” – *odpowiedź: planowana przebudowa pomostu przeciwpożarowego wraz z modyfikacją punktu manewrowego w południowym odcinku jeziora Konotop, stworzy potencjalne warunki sprzyjające m.in. wodowaniu łodzi. rezygnacja z ww. zapisu jest więc niewskazana. Uwzględnienie poboru wód do celów ppoż z jeziora Konotop jako dodatkowego zagrożenia dla rezerwatu byłoby w tym przypadku tożsame z uznaniem utrzymania punktu manewrowego, stanowiska pomp, rowu z narzutem kamiennym służącym celom ppoż wraz z prawidłowym oznakowaniem przedmiotowego miejsca - za to samo zagrożenie, a nie metodę przeciwdziałania mu lub ograniczenia. Uwzględniając powyższe uwag nie uwzględniono w treści zarządzenia.*

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

Większość z zaplanowanych zabiegów związanych z ochroną czynną, oznakowaniem obiektu tablicami urzędowymi i regulaminowymi oraz prowadzeniem monitoringu finansowana będzie ze źródeł zewnętrznych w ramach przygotowywanych przez RDOŚ projektów. Szczegółowe koszty realizacji ww. działań szacowane będą rok przed ich planowanym wykonaniem. Organem odpowiedzialnym za realizację ww. działań jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie. Natomiast działania związane z przychodem drewna wykonane zostaną przez Nadleśnictwo Drawno.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki
Zarządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów, gdyż nie wprowadza żadnych dodatkowych ograniczeń na obszarze rezerwatu. Wszystkie obowiązujące zakazy wynikają wprost z art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.

6. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zarządzenie nie narusza zapisów zawartych w:

- 1) Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U. UE. L 20 z 26.01.2010 r.),
- 2) Dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywie Siedliskowej (Dz. Urz. L 206 z 22.07.1992 r., str. 5-7 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102 z późn. zm.).

Szczecin, dnia 08. grudnia 2016 r.

Sporządził:

PAŃSZY SPECJALISTA
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
w Szczecinie

Agnieszka Raclawska

Wnioskodawca:

NACZELNIK
Wydziału Ochrony Przyrody
i Obszarów Natura 2000
w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Szczecinie

Marcin Dziubak

